

Sygn. akt **XX GC 429/12**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Baran
Protokolant:	Sekretarz sądowy Hanna Nowicka

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. R.**

przeciwko **M. S.**

o wydanie rzeczy i zapłatę

1. powództwo oddala w całości;
2. zasądza od powoda J. R. na rzecz pozwanego M. S. kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. zasądza ze Skarbu Państwa – Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie na rzecz r. pr. A. N. kwotę 8856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu.

SSO Agnieszka Baran

Sygn. akt **XX GC 429/12**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 kwietnia 2012 roku, sprecyzowanym w dniu 25 czerwca 2012 roku, powód J. R. wniósł o wydanie przez pozwanego M. S. (prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w W.) samochodu B. (...) o numerze rejestracyjnym (...) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty (...) zł, na którą składają się opłata za wynajem pojazdu w dniach 20.11.2008r. do dnia 13.11.2009r. – (...) zł oraz kwota (...) zł stanowiąca utracony zysk przez firmę (...) prowadzoną przez powoda, z tytułu wynajmu rzeczzonego pojazdu od dnia 14.11.2009r. do dnia 22.06.2012r. i dalej po (...) zł za każdy miesiąc posiadania przez pozwanego pojazdu będącego własnością powoda oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty (...) zł licząc od dnia 13.11.2009r. do chwili zapłaty, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty przyrastającej za każde 30 dni kalendarzowe o (...) zł licząc od dnia 14.11.2009r. do daty zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w listopadzie 2008 roku zgłosił się do niego pozwany, który wyraził chęć zakupu samochodu marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Pozwany z synem powoda – uzgodnił cenę zakupu na kwotę (...)zł. Pozwany nie dysponował środkami pieniężnymi na zakup samochodu i miał je mieć w ciągu kilku lub kilkunastu dni. Pozwany ustalił z synem powoda i za porozumieniem z powodem, że za każdy dzień użytkowania pojazdu do czasu

pełnej zapłaty pozwany będzie płacił za wynajem samochodu (...) zł brutto, z opcją wysokiego rabatu w przypadku szybkiej zapłaty. Poczynionych ustaleń strony nie zawarły na piśmie. Świadkiem dokonania ustnych ustaleń i zawarcia między stronami ustnej umowy był P. D.. Samochód został wydany pozwanemu przez syna powoda dnia 19.11.2008r. w siedzibie firmy powoda w W. przy ul. (...). Ostatecznie pozwany nie kupił pojazdu i nie uregulował należności za jego wynajem. W odniesieniu do uiszczonej przez pozwanego kwoty (...) zł, Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy nakazał jej zwrot na rzecz pozwanego. W ocenie powoda – w świetle przedstawionych okoliczności nastawione było na darmowe korzystanie z samochodu, a nie jego zakup. Takie zachowanie – wskazał powód – naruszyło zasady współżycia społecznego, normy moralne i zasady zaufania (pozew k. 3 – 4, sprecyzowanie pozwu k. 21 – 25).

W odpowiedzi na pozew pozwany M. S. wniósł o oddalenie powództwa w całości jako oczywiście bezzasadnego i nieudowodnionego oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania. Z ostrożności procesowej pozwany zgłosił zarzut potracenia do kwoty (...) zł z dalszymi odsetkami od kwoty (...) zł od dnia 12 lipca 2012 roku oraz zaległych odsetek w kwocie (...) zł. Pozwany zakwestionował datę wystawienia faktury VAT opatrzonej datą 13.11.2009r., wskazując, że faktura została antydatowana i została wysłana pozwanemu w dniu 04.11.2009r. Pozwany podniósł, że kwota wskazana na fakturze nie zgadza się, gdyż po przeliczeniu ceny jednostkowej przez ilość dni wychodzi inna kwota. Faktura jest przerobiona, co w świetle przepisów podatkowych jest niedopuszczalne. Pozwany zakwestionował prawdziwość twierdzeń powoda o zawarciu umowy najmu pojazdu do czasu zebrania przez pozwanego sumy niezbędnej na jego zakup, gdyż pozwany zakupił samochód za gotówkę. Pozwany dysponował pojazdem do dnia 06.10.2009r. jako jego właściciel, natomiast dalsze posiadanie wynikało z prawa zatrzymania pojazdu do czasu zwrotu przez powoda ceny zakupu. Co do roszczenia o zwrot pojazdu marki B. (...) o nr rej. (...) pozwany wskazał, że roszczenie jest bezprzedmiotowe z uwagi na zbycie pojazdu w dniu 11.06.2012r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Skierniewicach P. Z. na licytacji publicznej w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt KM (...) (odpowiedź na pozew k. 51 – 56, protokół rozprawy k. 113 – 114).

Na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2013r. pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, gdyż nie zostały one pokryte w całości ani w części (protokół rozprawy k. 113).

Na rozprawie w dniu 2 lipca 2013 roku pełnomocnik powoda wskazał, że wraz z odstąpieniem od umowy własność spornego pojazdu przeszła na powoda i zasadne jest zasądzenie od pozwanego wynagrodzenia za korzystanie ze spornego samochodu. Wysokość żądanej należności jest uzasadniona klasą pojazdu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) w W. i zajmuje się zawodowo sprzedażą samochodów sprowadzanych z zagranicy. Współpracuje z nim syn J. R.. Powód nigdy nie oferował swoim klientom wynajmu posiadanych samochodów za opłatą miesięczną w wysokości (...) zł, tygodniową w wysokości (...), dzienną w wysokości (...) zł, do której były wliczone koszty ubezpieczenia pojazdu. Firma (...) nigdy nie wynajęła samochodów. Nie posiadała cennika wynajmu pojazdów. Powód oferował samochód marki B. (...) VIN (...) wyłącznie do sprzedaży. Ogłoszenie o sprzedaży samochodu było opublikowane na stronie internetowej powoda.

Dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 29, k. 58, cennik k. 28, zeznania świadka J. R. k. 116.

Na przełomie czerwca i lipca 2008 roku M. S. kupił od powoda sprowadzony z L. samochód marki B. (...) VIN (...) o numerze rejestracyjnym (...), uiszczając za niego kwotę (...) zł gotówką. Przy zawarciu ustnej umowy sprzedaży w imieniu powoda działał jego syn J. R.. Z uwagi na łączącą J. R. i pozwanego wieloletnią znajomość strony nie zawarły umowy sprzedaży na piśmie. Pozwany odebrał pojazd, który miał jeszcze (...) tablice rejestracyjne wraz z dowodem rejestracyjnym, polisą ubezpieczeniową oraz kompletem kluczyków. Dokumenty pojazdu zostały wydane pozwanemu bezpośrednio po zapłaceniu ceny sprzedaży. Sprzedaż samochodu miała miejsce przy ul. (...) w W., gdzie powód

wynajmował pomieszczenie oraz plac. Świadkiem zakupu samochodu był M. A.. Powód nie wystawił powodowi faktury VAT za zakup samochodu, jedynie w dniu 27 lipca 2009 roku wystawił pozwanemu dowód KP na kwotę (...) zł

Dowód: zeznania świadków: J. R. k. 114 – 116, J. K. (1) k. 117, M. A. k. 133, k. 136, M. S. k. 134, k. 136, dowód KP k. 11 akt o sygn. XVI GC 1020/09.

Od tego momentu pozwany użytkował przedmiotowy samochód i ponosił koszty jego utrzymania, w tym ubezpieczenia, które powód opłacał z pieniędzy otrzymanych od pozwanego. Powód ubezpieczył samochód jako jego właściciel. Polisa ubezpieczeniowa została wydana powodowi. Kwotę (...)zł tytułem zapłaty jednej z rat ubezpieczenia samochodu pozwany przełał na rachunek bankowy powoda w dniu 9 lipca 2009 roku. Pozostałe raty ubezpieczenia zostały opłacone przez pozwanego gotówką za pośrednictwem powoda. Pozwany użytkował pojazd co najmniej od dnia 11.11.2008r., kiedy został ukarany mandatem karnym za wykroczenie drogowe. Do października 2008 roku pozwany poruszał się samochodem na (...) numerach rejestracyjnych. W październiku 2008 roku wydał powodowi na kilka dni samochód celem dopełniania obowiązku rejestracyjnego. Powód zarejestrował pojazd na siebie pod numerem rejestracyjnym (...), po czym wydał pozwanemu pojazd wraz z dowodem rejestracyjnym i kartę pojazdu.

Dowód: potwierdzenie przelewu k. 31, dowód rejestracyjny k. 12 – 13 akt o sygn. XVI GC 1020/09, karta pojazdu k. 14 akt o sygn. XVI GC 1020/09, polisa k. 60 – 61 akt o sygn. XVI GC 1020/09, wyrok nakazowy k. 118 akt o sygn. XVI GC 1020/09.

W czerwcu 2009 roku starosta (...) stwierdził nieprawidłowości przy zarejestrowaniu pojazdu marki B. (...), wobec czego uchylił decyzję o jego rejestracji i zawiadomił Naczelnika Urzędu Celnego w K. o nieopłaceniu podatku akcyzowego od sprowadzonego z zagranicy pojazdu. Wówczas powód zażądał od pozwanego zapłaty dodatkowej kwoty (...) zł za samochód tytułem podatku akcyzowego, na co pozwany nie wyraził zgody wskazując, że zapłacił całą umówioną kwotę rok wcześniej. Posiadając dowód KP pozwany próbował jeszcze zarejestrować pojazd na własne nazwisko, jednak uzyskał decyzję odmową z uwagi na brak w dowodzie wpłaty oprócz imienia i nazwiska bliższych danych identyfikujących pozwanego jako nabywcę. Wobec zaistniałej sytuacji pozwany zażądał od powoda wystawienia dowodu sprzedaży samochodu z zagrożeniem odstąpienia od umowy. W dniu 30 września 2009r. M. S. odstąpił od umowy sprzedaży pojazdu marki B. (...) nr rej (...).

W dniu 7 listopada 2009 roku J. R. wezwał M. S. do wydania samochodu B. (...) nr rej (...) w nieprzekraczalnym terminie do 13.11.2009r. Powód wskazał, że samochód należy dostarczyć do siedziby firmy (...) mieszczącej się w miejscowości O. przy ul. (...) w godz. 9.00 – 16.00. Powód oświadczył, że należność z tytułu użytkowania wynajętego samochodu w kwocie (...) zł potrąca z wpłaconej zaliczki w wysokości (...) zł. Do zwrotu pozostała kwota (...) zł.

Dowód: wezwanie do wydania rzeczy k. 26, potwierdzenie odbioru k. 26v.

W dniu 13 listopada 2009 roku J. R. wystawił na rzecz M. S. fakturę VAT o numerze (...) (...) na kwotę (...) zł za wynajem samochodu marki B. (...) nr rej (...) z terminem płatności 13 listopada 2009 roku. Powód wskazał, że okres wynajmu obejmował 359 dni.

Dowód: faktura k. 30.

Wobec tego, że powód odmówił zwrotu uiszczonej przez pozwanego ceny (...) zł, pozwany wystąpił na drogę sądową z żądaniem zasądzenia od powoda na jego rzecz wskazanej kwoty. Prawomocnym wyrokiem z dnia 6 grudnia 2011r. Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy (XVI GC 1020/09) nakazał J. R. zwrot na rzecz M. S. ceny zakupu pojazdu w wysokości (...) zł.

Następnie, w dniu 11 czerwca 2012r., kiedy nastąpiła sprzedaż spornego pojazdu w drodze licytacji publicznej w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Skierniewicach P. Z. pod sygn. akt KM (...). Do czasu tej sprzedaży sporny pojazd znajdował się w posiadaniu pozwanego. Ze sprzedaży pojazdu M. S. (jako wierzyciel powoda) otrzymał kwotę (...) zł.

Dowód: wyrok k. 185 wraz z uzasadnieniem k. 188 – 203 akt o sygn. XVI GC 1020/09, wezwanie k. 15 – 16 akt o sygn. XVI GC 1020/09, decyzja k. 19 akt o sygn. XVI GC 1020/09, pismo Komornika przy Sądzie Rejonowym w Skierniewicach z 18 kwietnia 2013 roku – k. 125.

Wezwaniem do zapłaty z dnia 31 marca 2012 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 4 kwietnia 2012r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty (...) zł z ustawowymi odsetkami z tytułu użytkowania samochodu marki B. (...) o numerze rejestracyjnym (...).

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 11, k. 27, potwierdzenie odbioru k. 27v.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów złożonych do akt sprawy, zeznań powołanych w sprawie świadków oraz zgodnych twierdzeniach stron. Dowody z dokumentów, za wyjątkiem faktury VAT z dnia 13.11.2009r., nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego postępowania ani nie budziły wątpliwości po stronie Sądu.

Wystawiona w dniu 13.11.2009r. przez powoda faktura VAT (k. 30) dotycząca wynajmu samochodu przez pozwanego, nie może stanowić dowodu, iż rzeczywiście strony zawarły umowę najmu przedmiotowego samochodu a nie umowę sprzedaży, albowiem faktura ta została wystawiona przez powoda w dniu 13.11.2009r., a więc kiedy pozwany odstąpił od umowy sprzedaży z powodem i zażądał zwrotu zakupu samochodu.

Sąd nie czynił ustaleń w sprawie na podstawie przedłożonych przez powoda cenników (k. 5 – 10), albowiem nie odnoszą się one do oferty powoda. Przedłożone dokumenty jako zbędne do orzekania w sprawie zostały pominięte w toku postępowania sądowego.

Sąd uznał zeznania świadków M. A. i J. W. za wiarygodne, albowiem korespondują one ze sobą oraz znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka J. R., który wskazał, że sprzedał samochód pozwanemu. Świadkowie zgodnie potwierdzili okoliczności zakupu samochodu przez pozwanego. Nie są zainteresowani wynikiem niniejszego postępowania jako osoby obce dla stron i nie mają zatem interesu prawnego ani faktycznego w rozstrzygnięciu niniejszej sprawy na korzyść którejkolwiek ze stron postępowania.

Sąd uznał za częściowo niewiarygodne zeznania świadka J. R. w zakresie twierdzenia, że strony zawarły umowę najmu samochodu a nie sprzedaży oraz odnośnie ceny sprzedaży pojazdu i rozłożenia jej na raty, albowiem są one wewnętrznie sprzeczne. W ocenie Sądu we wskazanym zakresie świadek chciał uwiarygodnić prezentowaną przez powoda wersję zdarzeń. Jest on bezpośrednio zainteresowany wynikiem niniejszego postępowania, gdyż jest osobą bliską powoda (jego synem). W pozostałym zakresie zeznania tego świadka, który bezpośrednio zawierał umowę z pozwanym, stanowią – w ocenie Sądu – wiarygodny dowód w niniejszej sprawie.

Również zeznania świadka J. K. (2) odnośnie zawarcia między stronami umowy najmu a nie umowy sprzedaży oraz wzajemnych rozliczeń stron należy uznać za niewiarygodne. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że świadek pracuje u powoda od stycznia 2009r., natomiast do zawarcia umowy doszło w okresie letnim 2008r. Świadek nie był obecny podczas zawierania umowy sprzedaży przedmiotowego pojazdu, a posiadana przez niego wiedza pochodzi od osób trzecich. Przy ocenie dowodu z zeznań tego świadka należy mieć na uwadze okoliczność, że świadek w pewien sposób zależy ekonomicznie od powoda, będąc jego pracownikiem.

Sąd pominął wniosek dowodowy powoda zgłoszony przy piśmie z dnia 16 kwietnia 2013 roku (k. 123), albowiem został on zgłoszony z uchybieniem zasad prekluzji wynikających z art. 479¹² § 1 k.p.c. (mającego zastosowanie w niniejszej sprawie), zgodnie z którym w pozwie powód jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, że ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikła potrzeba ich powołania. Przypomnieć należy, że pozew win inicjujący postępowanie w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 2 kwietnia 2012 roku (vide data stempla pocztowego na kopii koperty – k. 12v), jako pismo

w sprawie XVI GC 334/12 Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy. Powód nie wykazał, iż powołanie dowodu z zeznań świadka M. R. nie było możliwe w pozwie, ani, że potrzeba powołania wskazanego świadka wynikała później.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest bezzasadne i jako takie podlega oddaleniu w całości.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do żądania wydania spornego pojazdu należy podnieść, co następuje.

Zgodnie z regulacją art. 222 § 1 k.c. właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Roszczenie windykacyjne służy właścicielowi przeciwko osobie, która jego rzeczą faktycznie włada. Przesłanką skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym jest skierowanie roszczenia przeciwko osobie, która faktycznie rzeczą włada nie mając ku temu tytułu prawnego. Ciężar wykazania, że pozwany włada rzeczą spoczywał na powodzie na mocy art. 6 k.c. Tymczasem okoliczności niniejszej sprawy wskazują jednoznacznie, że pozwany w niniejszej sprawie M. S. nie jest legitymowany biernie, albowiem windykowana rzecz, którą jest przedmiotowy pojazd marki B. (...) nie znajduje się w sferze faktycznego władztwa pozwanego. Pozwany nie ma realnej możliwości faktycznego władania przedmiotowym pojazdem, albowiem został on sprzedany na rzecz osoby trzeciej podczas publicznej licytacji, która miała miejsce w dniu 11 czerwca 2012r. w toku egzekucji sądowej prowadzonej przeciwko powodowi pod sygn. akt KM (...). Podnoszona przez pozwanego okoliczność zbycia spornego pojazdu została potwierdzona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Skierniewicach w piśmie z dnia 18 kwietnia 2013 roku (k. 125).

Podkreślić należy, że w myśl art. 316 § 1 k.p.c., po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Skoro zatem w dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie pozwany nie władał spornym pojazdem, nie było możliwe uwzględnienie powództwa w części dotyczącej jego wydania.

Jako niezasadne należy również – zdaniem Sądu – ocenić powództwo w części dotyczącej zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda wskazanych w pozwie kwot.

Lektura pozwu i pisma z dnia 22 czerwca 2012 roku (precyzującego pozew) wskazuje, że żądana pozwem kwota stanowi w części czynsz najmu spornego pojazdu za okres od dnia 20 listopada 2008 roku do 13 listopada 2009 roku, a w części szkodę powoda (utracony zysk) związany z niemożnością najmu spornego pojazdu w późniejszym okresie z uwagi na korzystanie z niego przez pozwanego.

W ocenie Sądu żądanie zapłaty kwoty odpowiadającej czynszowi najmu jest bezzasadne w świetle okoliczności niniejszej sprawy. W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie przeczy tezie powoda, że strony zawarły taką umowę (najmu) dotyczącą wskazanego w pozwie okresu. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków potwierdzają jednoznacznie, że zawarta przez strony umowa była umową sprzedaży spornego pojazdu, a nie jego najmu.

Zgodnie z regulacją art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. W wykonaniu takiej umowy sporny pojazd został wydany pozwanemu. Bliskie relacje towarzyskie łączące syna powoda i pozwanego spowodowały, że przedmiotowa umowa sprzedaży nie została zawarta na piśmie. Nie uniemożliwia to jednak wykazywania przed Sądem charakteru i treści umowy za pomocą wszelkich środków dowodowych. W relacjach profesjonalnych bowiem niezachowanie formy pisemnej zwykłej zastrzeżonej ad probationem nie powoduje żadnych ograniczeń dowodowych.

Twierdzenia strony pozwanej, że strony łączyła umowa sprzedaży przedmiotowego pojazdu zostały potwierdzone w toku postępowania dowodowego. Ze zgodnych zeznań świadków M. A. i M. S. wynika, że go strony zawarły umowę sprzedaży przedmiotowego pojazdu, a nie, jak twierdzi powód, umowę jego najmu, jak również fakt uiszczenia przez

pozwanego ceny sprzedaży i odbioru pojazdu. Świadkowie potwierdzili również twierdzenia pozwanego w zakresie wysokości ceny sprzedaży. Umowa sprzedaży została zawarta w obecności świadka M. A., który potwierdził zapłatę przez pozwanego umówionej ceny sprzedaży.

Najistotniejszy dowód w niniejszej sprawie – zaprzeczający tezie powoda o zawarciu przez strony umowy najmu - stanowią zeznania świadka J. R. (syna powoda), który w imieniu powoda osobiście zawierał umowę z pozwanym. W pierwszej części swoich zeznań syn powoda wskazał jednoznacznie, że z pozwanym została zawarta umowa sprzedaży, z tym, że cena miała być uiszczona w ratach. Z zeznań ww. świadka wynika jednoznacznie, że żadna inna umowa dotycząca spornego pojazdu nie została zawarta – świadek stwierdził jednoznacznie: „na nic więcej się nie umawialiśmy”. Z zeznań syna powoda wynika jednoznacznie, że faktura za najem samochodu nie była wynikiem zawarcia umowy najmu przez strony postępowania, lecz próbą uzyskania od pozwanego wyższej ceny za sprzedaż pojazdu – przekraczającej uiszczoną przez M. S. (...) zł. Z zeznań syna powoda wynika, że faktura za najem samochodu została wystawiona po tym, jak pozwany odmówił zapłaty kwoty wyższej ponad uiszczoną (...) zł. Z zeznań ww. świadka wynika, że w sprawie niniejszej strony nie złożyły zgodnych oświadczeń co do zawarcia umowy najmu. Ta umowa była wyłącznie „pomysłem” strony powodowej, powstałym już w znacznym okresie po zawarciu umowy sprzedaży i wydaniu pojazdu pozwanemu. Świadczą o tym słowa J. R. „Ojciec mi kazał się dogadać. Mówił, że albo zrobię najem, albo będę spłacał z własnej pensji.” Twierdzeniu powoda o zawarciu przez strony niniejszego postępowania umowy najmu przeczą okoliczności niniejszej sprawy. W szczególności okoliczność, że pomimo, iż pojazd był wydany pozwanemu wkrótce po jego sprowadzeniu do P., faktura za najem została wystawiona dopiero w listopadzie 2009 roku (po odstąpieniu przez pozwanego od umowy sprzedaży). Także wystawienie dokumentu KP potwierdzającego zapłatę ceny za sporny samochód przeczy tezie, że przedmiotem umowy stron był najem pojazdu.

Dodatkowo należy wskazać, że okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają również na ustalenie istotnych elementów rzekomej umowy najmu. Elementem koniecznym umowy najmu jest bowiem ustalenie czynszu. Wystarczającym jest wskazanie w umowie jedynie podstaw do określenia wysokości czynszu (tak Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 25.09.1992r., I ACR 384/92, OSA 1993, Nr 9, poz. 64), w tym także w sposób dorozumiany. Strony w chwili zawarcia umowy nie ustaliły ceny za najem pojazdu, co potwierdził w swoich zeznaniach świadek J. R. (k. 115). Strony nie ustaliły również podstaw do określenia wysokości czynszu. Nie można uznać, że wysokość czynszu wynikała z przedłożonego przez powoda cennika wypożyczenia samochodów. Dokument ten został sporządzony przez stronę powodową na potrzeby niniejszego postępowania, o czym świadczy fakt, że powód w czasie prowadzenia działalności gospodarczej nigdy nie wypożyczył żadnego pojazdu, a jego działalność gospodarcza ograniczała się do sprzedaży pojazdów sprowadzanych z zagranicy. Powód nie posiadał cennika usług i nie udostępniał go potencjalnym klientom. W toku postępowania sądowego powód nie wykazał, kiedy dokument ten został sporządzony, jak również, że pozwany zapoznał się z jego treścią i zaakceptował jego postanowienia. Przedłożony przez powoda cennik nie stanowi zatem podstawy do ustalenia wysokości czynszu najmu. Brak ustalenia wysokości czynszu pobieranego przez wynajmującego (powoda) powoduje, że umowa najmu między stronami nie mogła zostać skutecznie i ważnie zawarta.

W świetle powyższego nie ma podstaw do zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda żadnych należności z tytułu najmu spornego pojazdu.

Zdaniem Sądu żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie także w pozostałej części żądania zapłaty. W piśmie z dnia 22 czerwca 2012 roku powód wskazał, że dalsze żądane przez niego należności – za okres od dnia 14 listopada 2009 roku związane są z utratą zysku przez jego firmę z tytułu najmu spornego pojazdu. Takie określenie żądania pozwu w omawianym zakresie nakazuje żądanie to zakwalifikować jako roszczenie odszkodowawcze w postaci utraconych korzyści związanych z posiadaniem przez pozwanego pojazdu we wskazanym okresie. Bezsprzeczne jest, że w omawianym okresie (od 14 listopada 2009 roku) sporny pojazd znajdował się w posiadaniu pozwanego oraz, że w okresie tym pojazd był własnością powoda (wobec dokonanego przez pozwanego odstąpienia od umowy sprzedaży). Omawiana wskazywana przez powoda szkoda jako szkoda w postaci *lucrum cessans* zawiera element czysto teoretyczny. Należy zatem ocenić prawdopodobieństwo powstania szkody, tj. w niniejszej sprawie wynajęcie spornego pojazdu osobie innemu podmiotowi we wskazanym okresie. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują jednoznacznie, że po stronie powoda szkoda taka nie powstała. Z zeznań świadków wynika jednoznacznie, że firma

powoda nie zajmowała się wynajmem pojazdów, nie prowadziła działalności w tym zakresie; nie było żadnego cennika wynajmu pojazdów. Powód prowadził działalność jedynie w zakresie sprzedaży samochodów (sprowadzanych z zagranicy). Dodatkowo należy wskazać, że okoliczności niniejszej sprawy wskazują jednoznacznie na to, że nawet z pozwanym nie została przez powoda umowa najmu (o czym mowa wyżej). Wystawiona przez powoda na rzecz pozwanego faktura za najem pojazdu były jedynie próbą uzyskania od pozwanego wyższej niż zapłacona przez niego ceny za sprzedaż samochodu. Wobec tego, że po stronie powoda nie zachodzi wskazana przez niego szkoda nie ma podstaw do uwzględnienia żądania pozwu w omawianej części.

W tym miejscu dodatkowo należy wskazać, że treść pozwu i pisma go precyzującego może wskazywać na to, że co do omawianego wyżej okresu (po wskazanym przez powoda okresie obowiązywania umowy najmu) żądanie pozwu dotyczy zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z pojazdu przez pozwanego. Roszczenie to należało zatem ocenić również w świetle art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c.. W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że od chwili odstąpienia od umowy sprzedaży przez pozwanego (co miało miejsce przed dniem 14 listopada 2009 roku) sporny pojazd stanowił własność powoda i znajdował się w posiadaniu pozwanego. Przesłanką odpowiedzialności opartej na powołanych przepisach jest fakt korzystania z cudzej rzeczy bez tytułu prawnego. Odpowiedzialność ta nie ma charakteru odszkodowawczego, jednakże podstawą dla ustalenia wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy decyduje możliwe do osiągnięcia wynagrodzenie rynkowe. Wskazał na to m. in. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 5 października 2012 roku (I ACa 215/12, LEX nr 1240239), w którym podniósł, że choć roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy nie ma charakteru odszkodowawczego, gdyż jego wysokość nie zależy od tego, czy właściciel poniósł jakikolwiek uszczerbek, to może ono realizować różne cele gospodarcze; min. wynagrodzenie za tzw. bezumowne korzystanie z rzeczy może spełniać cele odszkodowawcze. Jednakże o jego wysokości decyduje wynagrodzenie rynkowe, jakie nieuprawniony posiadacz musiałby zapłacić za korzystanie z danego rodzaju rzeczy przez czas trwania tego władztwa, gdyby było ono oparte na tytule prawnym. W świetle powyższego ustalenie wysokości wynagrodzenia wymagało wiadomości specjalnych, na co zwrócił uwagę także pozwany w odpowiedzi na pozew (k. 56), kwestionując żądanie pozwu w części dotyczącej zapłaty zarówno co do zasady, jak i wysokości. W toku postępowania w niniejszej sprawie powód nie zgłosił dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości wynagrodzenia za bezumowne posiadanie pojazdu przez pozwanego. Podkreślić należy, że postępowanie w niniejszej sprawie toczy się według przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych (tj. przepisów k.p.c. w tym zakresie w brzmieniu sprzed 3 maja 2012 roku), a w części postępowania w niniejszej sprawie powód był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika. Te okoliczności oraz całokształt okoliczności niniejszej sprawy – w ocenie Sądu – nie uzasadniły dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z urzędu. Dopuszczenie takiego dowodu w tym trybie nie było w ocenie Sądu celowe także w świetle uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia z dnia 27 kwietnia 2012 r. (V CSK 202/11), w którym Sąd ten generalnie wypowiedział się o celowości przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z urzędu, w sytuacji gdy przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiego dowodu stanowi jedyny sposób przeciwdziałania niebezpieczeństwu oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, podważającego funkcję procesu. W uzasadnieniu tego wyroku, powołując się na wcześniejsze orzecznictwo wskazał, że decyzja o dopuszczeniu dowodu z urzędu nie została pozostawiona do swobodnego uznania sądu, a określona w zdaniu drugim możliwość oznacza powinność dopuszczenia dowodu z urzędu w sytuacji, w której istnieją szczególnie uzasadnione przyczyny nakazujące jej podjęcie w celu prawidłowego wyjaśnienia sprawy. Okolicznością taką może być np. dążenie strony do obejścia prawa, podejrzenie wszczęcia fikcyjnego procesu, rażąca nieporadność strony działającej bez profesjonalnego pełnomocnika, ale także istnienie wysokiego prawdopodobieństwa zasadności dochodzonego roszczenia. Żadne ze wskazanych szczególnych okoliczności nie zachodzą w niniejszej sprawie. Nie można także uznać – świetle wskazanego przez pozwanego zarzutu zatrzymania spornego pojazdu do czasu zwrotu uiszczonych przez niego cen nabycia - że istnieje wysokie prawdopodobieństwo uwzględnienia żądania pozwu w omawianym zakresie. Przywołane powyżej orzeczenie Sądu najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012 roku nie może być również w sposób automatyczny stosowanie w niniejszej sprawie w zakresie postępowania dowodowego, z uwagi na zgoła odmienny charakter sprawy w której zostało wydane (sporawa o zapłatę zachowku) i sprawy niniejszej.

Mając na uwadze powyższe, powództwo należało oddalić także w części dotyczącej żądania zapłaty wskazanych w pozwie należności. Z uwagi na omówioną powyżej bezzasadność żądania pozwu w tym zakresie, zbędne było badanie zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia,

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Koszty celowej obrony strony pozwanej stanowiło wynagrodzenie jej profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego ustalone w oparciu o regulację § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, Nr 490 j.t.) – 7.200 zł. W tym miejscu należy wskazać, że powód zwolniony od kosztów sądowych w niniejszej sprawie w części (postanowienie z dnia 27 lipca 2012r.) był zobowiązany do zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi na mocy art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2010, Nr 90, poz. 594 j.t. z późn. zm.).

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda ustanowionego z urzędu została ustalona w oparciu o regulację § 15 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSO Agnieszka Baran